

REFERAT LA GEOGRAFIE

GLOBALIZAREA

**VIȘAN RUXANDRA – MIHAELA
CLASA a XI-a B**

BIBLIOGRAFIE: - Internet
- Diana GROSSU, E & R
- Oleg SEREBREAN, doctor în științe
politice

GLOBALIZAREA

a) Fenomenul globalizării prin prisma geopoliticului

Fenomenul globalizării este o etapă viitoare a procesului general de dezvoltare politico - economică și culturală a omenirii.

Pentru moment este dificil să vorbim cu oarecare certitudine despre efectele de lungă durată ale procesului de globalizare asupra comunității internaționale dar, chiar și acum, este clar că procesul de globalizare are atât un impact pozitiv, cât și unul negativ. Partea pozitivă a acestui proces este că va spori interacțiunea dintre țări, care la rândul ei deschide noi posibilități pentru dezvoltarea civilizației umane, în deosebi în sfera economică. Intensificarea schimburilor comerciale, investiționale și tehnologice între diferite regiuni, facilitarea contactelor interumane, familiarizarea cu culturile altor popoare sunt, cu siguranța, benefice pentru omenire.

Odată cu aceasta, globalizarea comportă și noi provocări. Multe pericole au un caracter regional sau chiar planetar: catastrofele ecologice și tehnologice, criminalitatea transnațională, terorismul internațional etc. Expansiunea necontrolată a unor modele culturale de calitate îndoielnică aduce un prejudiciu tradițiilor naționale și culturale ale popoarelor, amenințând originalitatea lor. Intensificarea procesului de globalizare prezintă și unele pericole pentru economiile naționale. În același timp, din cauza distribuirii neuniforme ale avantajelor globalizării aspectele negative ale acestui proces se vor răsfrânge negativ în special asupra țărilor în curs de dezvoltare, astfel încât acestea ar putea rămâne departe de progres sau chiar în afara lui.

Creșterea interdependenței în relațiile internaționale generată de globalizare aduce și noi aspecte ale noțiunii de "securitate națională și internațională" Crește numărul factorilor externi care influențează funcționarea stabilă a societății. Starea securității internaționale influențează din ce în ce mai mult posibilitatea de garantare a securității naționale. De aceea, menținerea stabilității la nivel global, acordarea asistenței în crearea unor astfel de mecanisme internaționale ce ar asigura o dezvoltare durabilă și echilibrată, va deveni o prioritate și una din principalele probleme pentru comunitățile regionale

Există opinii conform cărora fenomenul globalizării nu ar fi unul nou și necunoscut anterior omenirii. Bazele sistemului economic global au fost puse odată cu descoperirile geografice, dezvoltarea transporturilor și telecomunicațiilor, a întregii economii mondiale. Ceva similar cu ceea ce numim noi astăzi globalizare a avut loc și înaintea primului război mondial, când lumea a fost împărțită între marile puteri, devenind astfel mai omogenă și mai ușor de dirijat. Primul și al doilea război mondial, revoluțiile ce le-au urmat, la fel ca și procesul de decolonizare au încetinit puțin procesul de globalizare a economiei mondiale. Astăzi această problemă este pe ordinea de zi a politicienilor și a politologilor.

Mai întâi de toate, globalizarea este un proces geoeconomic și mai apoi geopolitic și geocultural. Acest proces nu este numai o apropiere, o integrare a economiilor mai multor țări. Se schimbă caracteristicile calitative ale acestor economii care se transformă din niște sisteme închise în elemente ale unui sistem mondial. Se schimbă însuși noțiunea de "economie națională". Instituția economică de bază devine corporația transnațională, care își amplasează fabricile și își comercializează produsele acolo unde îi este mai convenabil, fără a lua în considerare existența granițelor. Din această cauză are loc aprofundarea procesului de diviziune internațională a muncii, iar în cadrul unui singur stat, fie și dezvoltat, apare "economia "dublă, apar "enclave înfloritoare", "regiuni - donatoare, regiuni creditabile". Regiuni întregi se transformă în furnizori de materie primă și piețe de desfacere pentru corporațiile transnaționale, fără a dezvolta producțiile proprii.

Procesul de aprofundare a diviziunii muncii dă naștere la grave probleme social-politice. În discuțiile despre globalizare apare tot mai des noțiunea de "învinși"- acestea sunt unele păături sociale sau chiar națiuni întregi care s-au pomenit în afara dezvoltării

economice, fără vreo șansă de a ieși de unele singure dintr-o situație extrem de dificilă, așa cum circuitul liber al mărfurilor din țările dezvoltate spre țările în curs de dezvoltare diminuează posibilitatea țărilor sărace de ași dezvolta producțiile proprii în diverse domenii. Decalajul dintre țările bogate și cele sărace este într-o creștere continuă.

Astfel, cred că globalizarea este un proces de creare și dezvoltare a unui sistem informațional și financiar unic, care cuprind întreaga lume și este legat cu accesul absolut la informație și cu mișcarea rapidă a capitalului. Aceasta constituie în fond, cel mai înalt nivel al integrării care a început în Epoca marilor descoperiri geografice. Consider că trebuie discutate rezultate calitativ noi, deoarece ele se bazează pe niște tehnologii absolut noi. Nu este vorba despre Internet, televiziunea globală și alte lucruri frumoase, dar despre faptul că pentru prima dată în istoria omenirii afacerea cea mai profitabilă nu rezidă în schimbarea obiectelor neînsuflețite, dar în crearea unei conștiințe vii.

Dacă pe parcursul întregii sale istorii omenirea nu a făcut altceva decât să schimbe natura, atunci în prezent presiunea antropogenă asupra naturii a atins nivelul critic, și omenirea nu mai rezolvă problemele apărute prin acomodarea naturii la propriile interese ci invers - pe cale acomodării proprii la natură. Pragul creat în urma apariției noilor tehnologii a devenit cea mai profitabilă afacere. Dacă înainte de modelarea conștiinței oamenilor se ocupau dictatorii și chiar multe dintre țările democratice, în prezent acest lucru a devenit, pentru prima dată, cel mai convenabil și mai eficace tip de afaceri. Dacă mai înainte aceasta era prerogativa statului sau a unor mari structuri, acum de aceasta se ocupă oricare producător de conserve pentru pisici. Este clar că acest proces duce la schimbări internaționale, deoarece concurența capătă noi resurse.

Aceasta, însă, implică o destabilizare și nesiguranță globală. De exemplu, elaborarea noilor principii tehnologice, inclusiv a celor informaționale, este concentrată în SUA, Germania și Japonia. La etapa actuală americanii, germanii și japonezii s-au distanțat enorm și determină, practic, evoluția omenirii.

Poate părea straniu, dar globalizarea înseamnă și limitarea democrației, deoarece pentru a asigura influența asupra cetățenilor este îndeajuns să poți influența elita, care este un model pentru imitare. În urma acestor activități de lungă durată se schimbă și modelul de conștiință al elitei - ea începe să gândească puțin altfel, apar noi stereotipuri, ea se distanțează tot mai mult și mai mult de cealaltă masă a populației prin felul de a vedea lumea și prin felul de a gândi. Chiar dacă și în cazul unor regimuri totalitare, nedemocratice are loc pătrunderea unor idei în conștiința conducătorilor (elitei), atunci în momentul în care această elită devine ultra informatizată, pătrunderea noilor idei devine tot mai dificilă. Astfel, potențialul democrației se reduce la careva 20 sau 30 la sută din populație. În majoritatea țărilor apar două pături sociale - una este acea parte a populației care participă la formarea conștiinței oamenilor, obținând și un profit, și toți ceilalți, care sunt doar niște obiecte ale influenței. După părerea mea, acesta ar fi unul dintre motivele reacțiilor repulsive vis-a-vis de globalizare.

b) Comerțul și fața reală a globalizării

Democrația are nevoie să fie „democratizată”, spune Anthony Giddens, autor britanic al mai multor cărți despre integrarea globală. El menționează în ultimul său volum „How Globalization is Reshaping Our Lives” („Cum globalizarea schimbă modul nostru de viață”) că în prezent cel mai important pentru omenire este dezvoltarea puterii și culturii civice, precum și transformarea organismelor transnaționale, așa precum este Uniunea Europeană, în structuri mai deschise și mai responsabile.

Puține teme sunt atât de controversate precum este tema globalizării. Luând la un loc piețele distanțate și oamenii din toată lumea mai aproape unul de altul vom simți cu toții o schimbare imensă ce ne afectează pe fiecare dintre noi, fie pe țăranii din Moldova sau India, studenții din Paris sau Londra, bancherii din Zurich sau New York. O astfel de perturbare este greu de ordonat, în special când aceasta este incontrollabilă. Oamenii de

obicei se așteaptă la ceea ce-i mai rău: ceea ce are valoare în prezent se va pierde și ceea ce va fi în loc poate aduce numai rău. Dar mii de specialiști încearcă zilnic să convingă oamenii că globalizarea este, în general, o forță de schimbare spre binele lor.

În ultimii 20 de ani suntem martorii unei creșteri accentuate a standardelor de trai ale populației în mai multe țări ale lumii. Dar beneficiile care au fost obținute pot fi pierdute. Desigur, invenția Internetului nu poate fi întoarsă înapoi. Guvernele, însă, pot, și încearcă să controleze produsele, banii, oamenii și ideile care mișcă liber în cadrul hotarelor naționale. Ele pot să lăncezească sau să blocheze progresul. În prima jumătate a secolului 20, globalizarea secolului 19 a fost rulată înapoi. Noi, însă, nu suntem siguri în acei care încearcă să oprească artificial ceea ce trebuie inevitabil să se producă.

Unii spun că problema globalizării este lipsa „feței umane”. Probabil ei încearcă să spună că beneficiile globalizării înseamnă doar să-i ordoneze pe oameni. În cele din urmă, nici unul încă nu a operat cu baricade cerând ca eficiența să fie maximalizată. Există o evidență eminentă că anume comerțul ridică creșterea economică. Doar pentru a compara protecționismul experienței teribile din anii 1930 privind lunga explozie economico-socială din America și Europa, observăm că barierele comerțului au căzut apoi considerabil în 1950 și în 1960. În urma analizei stu-diului efectuat de cercetătorii ame-ricani Jeffrey Sachs și Andrew Warner de la Universitatea Harvard, constatăm că țările în curs de dezvoltare cu o economie deschisă au atins o creștere de 4,5 % pe an în 1970 și în 1980, în timp ce celelalte cu o economie închisă au atins o creștere de numai 0,7 % pe an. La această proporție se mai adaugă faptul că la economiile deschise creșterea economică se mărește dublu la fiecare 16 ani, pe când acele închise trebuie să aștepte aproape o sută de ani.

Când se vorbește despre globalizare ca despre ceva care întunecă aspectul uman, aceasta se referă mai mult la faptul că omul simplu nu are nici un beneficiu. De globalizare nu numai că beneficiază comerțanții din Wall Street, managerii guru sau funcționarii publici, dar și, după cum spun experții britanici, oricine cu pensie care se bucură de o pensionare confortabilă, deoarece banii strânși pot fi cheltuiți reușit și rațional peste hotare, tot așa precum oricine peste hotare poate beneficia de investițiile străine făcute în țara sa. Aceștia suntem noi sau cei din Marea Britanie care vorbim la telefoane mobile din Finlanda, folosim aparate de fotografiat din Japonia și Coreea, șofăm mașini americane sau germane, consumăm cafea din Columbia și purtăm haine confecționate în Asia. Printre ei sunt oamenii săraci de pretutindeni care cumpără mâncare mult mai ieftină și haine produse peste hotare. Aceștia sunt programatorii din India care își pot vinde serviciile lor marilor companii din SUA și pot să câștige suficient pentru a da copiilor săi educație și asigurare medicală decentă. Aceștia sunt și oamenii din țările sărace care se bucură de diverse oportunități oferite prin intermediul comerțului și tehnologiei pentru o viață mai bună. Fermierii mexicani vând fructe în SUA, croitoresele din Bangladesh cos haine pentru europeni, iar proprietarii plantațiilor de cafea din Brazilia au răspândit aroma în întreaga lume. Ei și alții nenumărați, oameni reali de pretutindeni, sunt fața reală a globalizării.

Este adevărat că standardele de viață în țările sărace nu se compară cu nivelul celor bogate. Este o tragedie că 1,2 miliarde de oameni – o pătrime din populația globului – supraviețuiește cu un dolar sau mai puțin de un dolar în zi, iar aproximativ 1, 6 miliarde de oameni, trăiește având un venit între 1 - 2 dolari pe zi.

Reducerea unei astfel de extreme a sărăciei este o prioritate pentru toate țările. Desigur, este ușor să spui decât să faci. Dar noi putem să învățăm din exemplele țărilor care au fost odată în curs de dezvoltare și care astăzi au obținut cu succes indicele țărilor bogate. Un exemplu este Coreea de Sud. Treizeci de ani în urmă această țară era săracă ca Ghana, astăzi este la fel de bogată ca Portugalia. Să mai analizăm și cazul Chinei, unde 100 milioane de oameni au scăpat de sărăcia totală în ultimii 10 ani. Ce au aceste țări norocoase în comun? Răspunsul este simplu: deschiderea comerțului.

Țările sărace care au obținut o creștere economică la nivelul țărilor bogate sunt acele țări care sunt deschise comerțului; și cu cât mai deschise ele sunt cu atât mai rapid își

ating scopul propus. Aderarea RM la OMC ar însemna alte standarde de viață, în urma cărora ar câștiga populația RM, pentru că țara este obligată să creeze cetățenilor săi condiții mai bune de trai.

Comerțul în sine nu este suficient să înlăture sărăcia. De exemplu, abolirea barierelor comerciale nu ar ajuta dacă țările sunt în război.

Criticii comerțului liber argumentează că populația în țările sărace are numai de pierdut în urma liberalizării. Pe de altă parte, un nou studiu al OMC a demonstrat că sărăcia cedează pregnant în fața creșterii economice pe care liberalizarea comerțului o garantează. Putem concluda că liberalizarea comerțului este o contribuție puternică și pozitivă pentru reducerea sărăciei - aceasta permite populației să exploateze potențialul lor productiv, să asigure creșterea economică, să stopeze injectările financiare neplanificate din exterior. Statistica Băncii Mondiale ne arată, analizând activitatea economică a 80 de țări din ultimii 40 de ani, că deschiderea a întărit creșterea economică și că veniturile celor săraci sunt direct proporționale cu creșterea totală. Desigur, la început, unii vor pierde în urma globalizării. Îndată ce barierele pieței vor cădea, competiția cu firmele străine va impune firmelor locale să se specializeze în domeniile economice pe care le pose-dă mai bine și să producă mai eficient. Cei care nu vor reuși să se adapteze condițiilor noi, vor fi nevoiți să-și caute o nouă ocupație.

Este necesar de găsit soluții, de exemplu, pentru cei care se află sub riscul de a-și pierde lucru - să fie recalificați, dar în nici un caz asta nu trebuie să stopeze liberalizarea. Pierderile temporale ale unor facilități mici nu trebuie să facă țara să renunțe la un câștig mult mai mare în perspectivă. Un exemplu istoric: producătorii de lumânări nu au putut stopa invenția pe piața a electricității. Sau nici un Guvern nu a putut stopa sau interzice răspândirea și activitatea Internetului în lumea întreagă. Liberalizarea comerțului ca și noile tehnologii cauzează schimbări. Aceasta și explică cum are loc creșterea economică. Unii din noi pierd la început, dar ca rezultat final câștigă toți.

Globalizarea comerțului nu este un final. Unii experți spun că fără a avea un capital nimeni nu poate să câștige din integrare. Totuși majoritatea sunt de părere că un sistem mondial al comerțului poate să facă multe pentru a-i ajuta pe acei săraci. Țările sărace nu fac întotdeauna față cerințelor globale ale comerțului și câteodată interesele lor sunt neglijate de către marele puteri. De aceea și există OMC care are grijă să monitorizeze comerțul și membrii acestei organizații sunt chemați permanent să susțină și să ajute cele mai sărace țări din lume pentru ca acestea să învețe cum să câștige beneficii considerabile din sistemul mondial al comerțului. Într-un raport al OMC se spune că membrii acesteia au obținut deja un progres privind facilitarea accesului țărilor mai slab dezvoltate pe piața țărilor bogate, sporirea asistenței tehnice și cooperarea mai strânsă între OMC și alte organizații specializate care promovează dezvoltarea, având memorandumuri semnate cu BM, FMI, OMPI, OMV, UNCTAU, ITC, CEI, etc.

O economie globală lansează un sistem global al regulilor comerciale, un forum global pentru continuarea negocierii și o platformă globală pentru edificarea unei noi agende a comerțului. Lumea are nevoie de un "OMC" puternic, pentru că această instituție reflectă și reprezintă economia globală așa precum ea există. Mai mult decât atât, OMC reprezintă un cadru de administrare și reglementare al disputelor între state.

Globalizarea are un potențial enorm de a genera creștere, dar, de asemenea, să nu uităm că procesul de globalizare provoacă „status quo”, adică integrarea slăbește reglementarea financiară națională fără a furniza o alternativă satisfăcătoare. Nu este momentul să ne retragem din viitor sau să ne reîntoarcem la trecut - un trecut care ne-a demonstrat cu atâta claritate cum barierele aplicate de unii sau de alții pot numai să facă economiile noastre mai sărace.

Secretarul General al ONU, Kofi Annan, a spus: „Eu cred că sărăcia este sărăcie nu din cauza globalizării excesive, dar din cauza insuficienței ei”.